

Højskolen har »åbnet Danmark op«

Politiken var med, da et nyt hold kursister i januar begyndte på Højskolen på Kalø. Størstedelen af dem har flygtningebaggrund. Nu er vi tilbage for at høre, hvad de har fået ud af opholdet.

Stille og roligt, stille og roligt. Vi har god tid«, råber 26-årige Hamoude Hannan.

Han står på strøpesokker i det ene hjørne af beachvolleybanen og gør klar til at serve.

»Vent, jeg kan ikke se noget«, råber en af holdkammeraterne og dirigerer en anden spiller på plads. Så sender Hamoude Hannan bolden af sted. Den lander på den yderste linje på modstandernes banehalvdel. Lærer Jennifer Apave tøver et øjeblik.

»Den var inde«, råber Hamoude Hannan, inden han slår over i kurdiske gloser.

Diskussionen om, hvorvidt bolden var inde eller ude, er højlydt og kører på både arabisk, kurdiske, trigrinnya og dansk, inden Jennifer Apave skræner igennem:

»13-9«, siger hun og peger mod Hamoude Hannan, der gør klar til endnu en serv.

Det er eftermiddag på Højskolen på Kalø, og valgfagene er i gang. Ud over beachvolley er der i dag tilbud om fotolære og muslingefiskeri i den lokale bugt. Forårets kursister består i stor stil af flygtninge fra Syrien og Eritrea, som har fået asyl i Danmark. Politiken var med, da kursisterne begyndte i januar, og er nu taget tilbage for at se, hvad højskoleopholdet har givet dem.

På volleybanen uddeles krammere, dunk i ryggen og håndslag i anerkendende triumf, når spillet lykkes. Her er fællessproget dansk, aktiviteter og undervisning tager udgangspunkt i en dansk hverdag, og for 19-årige Sarin Tammo, der kom til Danmark fra Kobane i Syrien for 11 måneder siden, har de seneste måneder »åbnet Danmark op«.

»Før jeg kom her, havde jeg lært nogle hilsefraser: 'Hej, hvordan går det?' og 'Jeg hedder Sarin' for eksempel. Nu kan jeg sige næsten, hvad jeg vil. Det er så godt for mig at være her«, siger hun.

Hun taler med tydelig accent, men ordene flyder frit og letforståeligt. Enkelte gange leder hun efter ordene og forsøger sig spørgende med en forklaring på det ord, hun mangler. Men hun holder fast i, at vores samtale skal foregå på dansk. Det er det, der har været Sarin Tammos strategi – at insistere på, at hun vil tale dansk hele tiden. Derfor har hun også bevidst op-søgt de danske kursister og andre, der ikke taler kurdiske, som er hendes modersmål.

Og netop det er forskellen på det udbytte, hun har fået ud af at gå på højskolen, og den undervisning, hun tidligere modtog på sprogskolen i Holbæk, hvor hun og hendes familie allerede bor, siger hun.

»Helt ærligt, så forstår jeg faktisk ikke, at kommunerne vil bruge så mange penge på at sende folk på sprogskoler. Da jeg gik på sprogskolen i Holbæk, talte jeg jo kurdiske eller arabisk i pauserne, når lærerne ikke var der, og når vi forlod skolen, tog vi hjem til vores familier og talte videre på vores modersmål. Det battede simpelthen for lidt«, siger Sarin Tammo.

Når hun om nogle uger forlader højskolen, er det planen, at hun skal færdiggøre sprogskolen i Holbæk og derefter begynde i 9. klasse. Senere gælder det hf eller VUC og på sigt en mulighed for at begynde på tandlægestudiet, siger hun.

Hun har sat sit mørke hår op i en høj hestehale, der vipper, når hun går. Hun bærer cowboyjakke og marineblå gummisko med hvide prikker. Når man spørger, hvad hun har fået ud af højskoleopholdet, kigger hun frem for sig et øjeblik og siger så:

»Jeg har lært, hvad danskerne laver til jul – I danser rundt om øh ...«. Hun tegner cirkler i luften med den ene hånd.

»... et juletræ«, siger hun så og slår en let latter op, inden hun bliver mere alvorlig.

»Der er frihed her i Danmark. Også for kvinder. Jeg kan sige, hvad jeg vil her – og så om politik. Det er meget anderledes end i Syrien. Min egen familie har ikke levet med de samme strenge regler for kvinder, som andre familier gør i Syrien. Der har været meget mere plads til kvinderne i min familie, men det bliver meget lettere for mig at leve det ud her. Jeg kan se et liv for mig i Danmark«, siger hun.

Hun er stille et øjeblik og siger med insisterende stemmeføring:

»Og så må man ikke slå børn i Danmark

DANSK. På Højskolen på Kalø undervises i bl.a. værkstedsdansk, hvor sproget læres gennem praktisk arbejde. Her er Mohamud Osman (tv.), Teumezghi Melese og Teame Sium ved at bygge en pizzaovn. Foto: Ivan Boll

SAMMENHOLD. I middagspausen spiller kursisterne ofte fodbold på plænen foran fælleshuset. Det er sjovere end at sidde på værelset og kigge på Facebook, mener Hamoude Hannan (i midten). Foto: Ivan Boll

EVENTYR. Sarin Tammo (tv.) og Hamoude Hannan (th.) har begge kurdiske baggrund og kommer oprindeligt fra Syrien. I faget læseteater fremfører de H.C. Andersens eventyr 'Nattergalen'. Foto: Ivan Boll

– det er strengt forbudt. Og børn må ikke købe cigaretter. Det er alt sammen meget anderledes end der, hvor jeg kommer fra«, siger hun og fortæller videre om den danske velfærdsmode, der giver lige ret til uddannelse og hospitalshjælp.

'Tag med mig til Joanna'

På Højskolen på Kalø begynder dagens program klokken 8.15 med morgensamling. I dag hører og synger de blandt andet Kim Larsens 'Joanna'.

»Ja' mig med i den grønne skov. Der hvor man kan spire«, synger de, inden de stryger ud til danskundervisning.

Hamoude Hannan begyndte på hold 3, men er rykket op på hold 4. Det er det højeste niveau for danskundervisning, som højskolen udbyder. I dag underviser lærer Lise Hedevang Nielsen i danske forkortelser.

– som DR, VVS, DSB, MGP og SU.

Kursisterne skal forsøge at gætte, hvad en stribe forkortelser dækker over ud fra sammenhængen i en sætning. Men nogle forkortelser er ikke bare en udtale af flere forbogstaver – nogle gange danner forbogstaverne tilsammen en ordlyd i sig selv. Ligesom DAB-radio, forklarer hun.

»Hør godt efter her: På RUC kan du tage en bachelor, kandidat eller en ph.d.-uddannelse. Hvor er forkortelsen henne i den sætning«, spørger Lise Hedevang Nielsen.

»Prøv at lytte efter sætningens mening. Hvor er det, man kan tage en bachelor eller kandidat«, spørger hun.

»På et universitet. Er det det der ROK, der er forkortelsen«, spørger én.

»Præcis. Men lyt efter vokalen: RUC«, gentager Lise Hedevang Nielsen.

Til sidst finder de sammen ud af, at RUC er universitetet i Roskilde.

Hamoude Hannan har 3 års jurastudier fra universitetet i Aleppo. Da han kom til højskolen i januar, fortalte han, at han ønskede at læse videre. Nu er han mere tvivlende over for, om det er realistisk, for der er meget stor forskel på jura i Danmark og jura i Syrien, forklarer han. Derfor er han mest fokuseret på bare at få det, som han kalder for »et rigtigt arbejde«.

»I en butik, måske – jeg har arbejdet i en tøjbutik, da jeg boede i Syrien. Men det kunne også være et job som chauffør – jeg har kørekort. Eller på fabrik. Jeg gider bare ikke være på kontanthjælp«, siger han.

Han frygter, at han efter højskolen kommer til at cykle rundt fra den ene praktikplads til den anden.

»Jeg kender mange, der har været i

praktik i et halvt eller et helt år, og som så ikke har kunnet fortsætte i de virksomheder bagefter. Men hvis I kan bruge vores arbejdskraft, når vi er i praktik, hvorfor

kan I så ikke bruge den bagefter? Vi udfører det samme arbejde som andre ansatte, når vi er i praktik, og alligevel er det, som om det ikke rigtig fører nogen steder hen«, siger han.

Efter højskolen skal han tilbage på sprogskolen i Favrskov Kommune. Og så ud i praktik.

»Jeg forstår ikke, hvorfor min sagsbehandler ikke ønsker at høre, hvad jeg kun-

ne tænke mig. Han bestemmer det hele, og det virker som spild af tid, når det ikke fører til et rigtigt arbejde bagefter«.

Dansk demokrati i praksis

Opholdet på Højskolen på Kalø har først og fremmest rykket hans forståelse for dansk grammatik. Og ligesom Sarin Tammo er han taknemmelig for, at han her har fået en dybere forståelse af, hvad demokrati er i praksis.

»I Danmark betyder religion ikke noget i forhold til, hvilke jobs jeg kan få. Her respekterer man hinandens forskelligheder«, siger han og hiver totter af græs op af plænen, hvor han sidder.

»Jeg har fået stor respekt for de værdier, som gælder i Danmark og Europa. Der har været krig i Syrien i lang tid – kun få muslimske lande har været interesserede i at hjælpe – kun Europa hjælper. Den respekt, der er her for menneskelig, hvor man føler stor forpligtelse for den enkelte, det har jeg stor respekt for«, siger han.

På skolens forstanderkontor sidder Søren Iversen. Han er ikke i tvivl om, at skal danskheden ind under huden på nytillkomne, skal de opleve en dansk hverdag og tale om det, de oplever – på dansk.

»Det kræver sproglig bevidsthed, hvis man skal kunne konstituere sin egen tilværelse. Det kan kun ske på det sprog, som bærer den kultur, hvor man skal finde fodfæste. Man kan sige, at for at blive integreret i Danmark, skal man lære om Danmark på dansk, hvis det virkelig skal lykkes. Det er netop det, der sker her«, siger han.

elisabeth.astrup@pol.dk

Ny lov: Flertal vil sikre højskoleophold

Det skal også fremover være muligt for kommunerne at kunne sende flygtninge på længerevarende højskoleophold, mener et politisk flertal, der lægger pres på regeringen for at sikre, at ny integrationslov tager højde for netop det.

ELISABETH ASTRUP

Regeringens nye integrationslov har gennem de seneste uger været under beskyrdning fra Højskoleledanmark. I lovforslaget lægges op til, at flygtninge, der tildeles asyl, som udgangspunkt skal betragtes som jobparate. Konkret betyder det, at regeringen ønsker, at nytillkomne skal i job eller virksomhedspraktik efter 4 uger.

Konsekvensen vil blive, at flygtninge ikke længere vil kunne komme på længerevarende højskoleophold, har kritiken lydt fra blandt andet højskolerne.

Et flertal uden om regeringen har siden ønsket, at det blev sikret, at flygtninge også fremover får mulighed for at komme på regulære højskoleophold.

Under førstebehandlingen af lovforslaget forleden betegnede de radikales ordfører Sofie Carsten Nielsen det således som »en manual til dansk indførelse, dansk kultur og danske værdier

at komme på højskole. Under debatten gav integrationsminister Inger Støjberg (V) løfte om at sikre, at flygtninge fortsat kan komme på længerevarende højskoleophold. Men det må dog ikke bremse for den nye lovs formål om at få flere flygtninge ud på arbejdsmarkedet: »Der er et udpræget ønske om at tage fat på det her område, så derfor vil jeg også indkalde de partier, der har stillet sig positivt over for lovforslaget, til en ny drøftelse af højskolespørgsmålet.«

elisabeth.astrup@pol.dk